

den. Het Veenweidegebied is een groot gebied zonder een eenduidig trekkende partij. In de Maashorst is die er wel: de agrarische natuurvereniging. Deze draagt nu ook de uitkomsten van de workshops en projecten uit. De kern van de opgave voor beide gebieden was het identificeren en opzetten van vernieuwende projecten die bijdragen aan een economisch renderende landbouw. Alleen dan kan de landbouw in de toekomst de drager blijven van de maatschappelijk gewaardeerde cultuurlandschappen. Door de verschillende aard van de regio's verschilde de opzet van de regioworkshops. De uitkomsten waren vanzelfsprekend ook anders (zie tabel).

In beide gebieden zijn diverse innovatieprojecten tot uitvoering gekomen. Innovatieve ondernemers leverden een grote bijdrage aan de totstandkoming daarvan. Maar zonder een investering van buitenaf zou er niet vanzelf een netwerk voor vernieuwing zijn ontstaan.

>> Bestuurders en hun toekomstbeelden

De drijvende kracht achter een gewenste verandering kunnen ook bestuurlijke initiatieven zijn, zoals de door de overheid in gang gezette Reconstructie. Maar ook een collectief gevoelde urgentie kan het begin zijn van een nieuwe toekomst. Zo heeft in de glastuinbouwsector het urgentiegevoel over het energievraagstuk geleid tot het concept van de Kas als Energiebron.

Het maatschappelijk debat over de toekomst van de intensieve veehouderij legt de basis voor de ontwikkeling van een duurzame, economisch concurrerende en maatschappelijk geaccepteerde sector. Dit debat wordt op het moment verder uitgewerkt in een Community of Practice (CoP, zie kader voor beschrijving van dit type instrument). In deze CoP wordt in dialoog met alle belanghebbenden een actie- en projectagenda opgezet, die direct of op termijn tot oplos-

CoP: Reconstructie en innovatie in de Veehouderij

In januari 2005 (Baarn, slotverklaring Toekomst Intensieve Veehouderij) hebben bedrijfsleven en overheid afspraken gemaakt om te komen tot een duurzame intensieve veehouderij. Een van de afspraken betreft het thema 'ruimte, regels en de praktijk'. Het uitgangspunt hierbij is dat regels en procedures niet onnodig belemmerend mogen werken. Hiervoor zijn een aantal concrete acties benoemd die samenhangen met de reconstructie, zoals:

- het stroomlijnen en verkorten van procedures via daarvoor aan te stellen gebiedsmakelaars,
- letterlijk ruimte creëren voor ontwikkeling van de landbouw in Landbouw Ontwikkelings Gebieden (LOG's),
- het landelijk uitwisselen van regionale informatie en ervaringen,
- het streven naar één loket voor ondernemers,
- het realiseren van heldere toetsingskaders voor geur en ammoniak zoals de IPPC-Richtlijn voor vergunningen waarin regels staan om vervuiling te beperken via 'best beschikbare technieken'.

Het instrument CoP wordt ingezet om knelpunten bij de realisatie van de reconstructieplannen, en meer specifiek de LOG's, weg te nemen. De verschillende knelpunten waar ondernemers, gemeenten en betrokken adviseurs tegenaan lopen zijn complex vanwege onderlinge verbanden met andere vraagstukken, waarbij veel initiatieven langs elkaar lopen. Knelpunten zijn bijvoorbeeld knellende regelgeving, matching van (gemeentelijke) ontwikkelingsplannen met de plannen van ondernemers en de veelheid aan en slecht op elkaar afgestemde initiatieven voor reconstructieprocessen. Gebiedsdoelstellingen voor de lange termijn komen lang niet altijd overeen met individuele belangen van ondernemers. Zij richten zich meer op verplaatsing en overleven op de korte termijn. Daarnaast spelen in vrijwel alle reconstructiegebieden bestuurlijke en belangenbehartigingaspecten een rol, zoals 'eigen boeren eerst', 'not in my backyard (NIMBY)' en het tempo (de reconstructie is uitgesmeerd over een periode van zestien jaar, terwijl de politieke cycli vier jaar duren).

Meer informatie: Willy Baltussen, [e willy.baltussen@wur.nl](mailto:willy.baltussen@wur.nl), [t 070 3358330](tel:070-3358330).